

Prestatieverantwoording 2023

Provincie Zeeland

Middelburg, 4 juni 2024

Colofon

© ZB 2024

ZB Bibliotheek van Zeeland
Kousteensedijk 7
4331 JE Middelburg
Postbus 8004
4330 EA Middelburg
Telefoon (0118) 654000
www.dezb.nl
info@dezb.nl
Ontwerp / druk
ZB

Inhoud

1. POI	8
2. Plusfunctie	14
3. Talentontwikkeling, Educatie en Cultuur	18
4. Maatschappelijke Projecten	22

Verantwoording prestatieafspraken 2023 ZB Bibliotheek van Zeeland – Provincie Zeeland

De integrale kostensubsidie 2023 van de Provincie Zeeland is voor ZB Bibliotheek van Zeeland vertaald naar vier prestatievelden:

- 1. POI**
- 2. Plusfunctie**
- 3. Talentontwikkeling, Educatie en Cultuur**
- 4. Maatschappelijke projecten**

In deze verantwoording worden deze vier prestatievelden uitgebreid toegelicht en verantwoord.

1. POI

Kosten/inzet	
Personeelslasten	€ 2.205.675
Directe lasten	€ 593.537
Indirecte lasten	€ 451.566
Formatie	26,10 fte

POI-Algemeen

Naar een toekomstbestendige POI

De ZB is de Provinciale Ondersteuningsinstelling (POI) in Zeeland. Naast de ZB zijn er nog acht POI's: Biblionet Groningen, Fers (Friesland), Biblionet Drenthe, Rijnbrink (Gelderland en Overijssel), De Nieuwe Bibliotheek (Flevoland), BISC (Utrecht), Probiblio (Noord- en Zuid-Holland) en Cubiss (Noord-Brabant en Limburg). Binnen de ZB loopt een ontwikkelproces om de organisatie toekomstbestendiger te maken. Een belangrijk onderdeel binnen dit proces is de vraag wat er nodig is om ook de POI-functie toekomstbestendig te maken en welke strategie en structuur van de POI passend zijn.

In juni 2023 heeft een eerste strategische sessie plaatsgevonden om te kijken welke mogelijkheden er zijn om te komen tot een Zeeuwse bibliotheekformule. Een landelijk bureau op het gebied van positionering heeft een presentatie gegeven met ideeën en kansen voor het bibliotheekveld in Zeeland. Deze sessie is voorbereid in nauwe samenspraak met de andere basisbibliotheken in Zeeland (Bibliotheek Oosterschelde en Bibliotheek Zeeuws-Vlaanderen). In het najaar is een vervolgtraject doorlopen met als uitkomst het rapport 'Naar een toekomstbestendige POI-functie voor Zeeland'. Komende periode wordt in gezamenlijkheid besproken welke vervolgstappen nodig zijn. Er zal zoveel mogelijk worden aangehaakt bij de benchmark die door de Provincie in gang is gezet en waarbij (onder meer) de POI-functie in Zeeland vergeleken zal worden met de POI's in andere provincies. De uitkomsten hiervan zullen ook een belangrijke richting geven voor het vervolg.

Versterking bibliotheekstelsel vanuit de rijksoverheid

De regeling Eenmalige specifieke uitkeringen lokale bibliotheekvoorzieningen 2023-2024 (SPUK Bieb) draagt bij aan het realiseren van toekomstgerichte bibliotheekvoorzieningen in gemeenten. Gemeenten konden specifieke uitkeringen aanvragen als tegemoetkoming in de kosten die zij maken voor de oprichting van nieuwe bibliotheekvestigingen en voor het verbeteren of doorontwikkelen van bestaande bibliotheekvoorzieningen. Deze regeling is opgezet met het oog op de zorgplicht waarbij gemeenten vanaf 2025 verplicht worden een volwaardige bibliotheekvoorziening te verzorgen.

Voor het jaar 2023 was de eerste aanvraagperiode van 15 mei 2023 tot en met 15 juni 2023, van 15 november tot en met 15 december 2023 volgde een tweede aanvraagperiode

(met middelen voor 2024). De POI's is gevraagd om gemeenten en bibliotheken te ondersteunen bij de aanvragen. Elke POI heeft hiervoor ook middelen vanuit het rijk ontvangen. Voor de POI in Zeeland is een bedrag van € 32K beschikbaar gesteld (waarvan een klein deel wordt afgedragen voor landelijke coördinatie).

POI-Educatie

Het team POI-Educatie ondersteunt vanuit haar rol en functie actief de educatieve functie van de basisbibliotheken op allerlei terreinen.

BoekStart

De POI-adviseur Educatie heeft in 2023 deelgenomen aan de landelijke POI-dagen BoekStart. In 2023 is de POI-adviseur Educatie tevens adviseur BoekStart in het landelijk SPN Kernteam Jeugd & Onderwijs, de schakel tussen het landelijk leesbevorderingsprogramma Kunst van Lezen, de POI's en de Bibliotheken. Daarmee draagt de POI actief bij aan de landelijke doorontwikkeling van de leerlijn.

In 2023 is veel aandacht uitgegaan naar het begeleiden en adviseren van de bibliotheken rondom de Impulsregelingen in het kader van het Masterplan Basisvaardigheden. Voor de bibliotheken in Zeeland resulteert dit voor 2023/2024 in een samenwerking met 32 nieuwe locaties in de kinderopvang. In het kader van deskundigheidsbevordering is er bijzondere aandacht besteed aan het bereik van laagtaalvaardige ouders via BoekStart in de Jeugdgezondheidszorg en aan de Monitoring van BoekStart in de Kinderopvang.

Nationale Voorleeswedstrijd

POI-Educatie organiseerde de provinciale finales van de Nationale Voorleeswedstrijd (po), Read2me (vo in samenwerking met Bibliotheek Oosterschelde) en de Pabo Voorleeswedstrijd. De winnaar van de provinciale finale po in Zeeland heeft ook de landelijke wedstrijd gewonnen. Deze winnaar heeft voorgelezen bij evenementen zoals het Voorleesfeest (Film by the Sea) en de Voorleespicknick (Nationale Voorleesdagen).

Ter voorbereiding op de Pabo voorleeswedstrijd organiseerde de POI in samenwerking met de HZ een lezing van Selma Noort en rondleidingen in de Bibliotheek en de Onderwijs Bibliotheek Dienst voor alle eerstejaars pabo-studenten.

Deskundigheidsbevordering

POI-Educatie heeft in samenwerking met de andere bibliotheken webinars georganiseerd voor Zeeuwse professionals in het kader van de Kinderboekenweek en de Nationale Voorleesdagen. Er is een werksessie georganiseerd voor educatiemedewerkers van de bibliotheken over BoekStart en de Bibliotheek op school po-rapportage van de Monitor, een belangrijk onderzoeksmiddel dat kan worden ingezet in alle lagen van het onderwijs om te kijken hoe het staat met de aandacht voor leesbevordering.

In het najaar zijn er ook twee Monitorsessies gehouden, over het belang van de Monitor dBos en BoekStart en de benodigde administratieve handelingen. POI-Educatie verzorgde tweemaal een Zeeuwse Studiedag speciaal voor alle voorlees- en leesconsulenten van Zeeland waarin ontmoeting en kennisdeling voorop staan.

POI-educatie organiseerde kennisbijeenkomsten rondom het Masterplan Basisvaardigheden. Ook werden incompany trainingen georganiseerd en gefaciliteerd: trainingen over effectmeting en monitoring, Theory of Change, Privacy in het IDO, IDO-training voor front-office medewerkers, Intervisie voor IDO-medewerkers, Starttraining voor Projectleiders VoorleesExpress.

De Bibliotheek op School

POI-Educatie neemt deel aan het landelijk overleg Bibliotheek op School (dBos) po, vo/mbo en pabo en levert in samenwerking met de andere POI's een bijdrage aan de doorontwikkeling van de programma's en ondersteunt en adviseert de bibliotheken over de doorontwikkeling van de dienstverlening po, vo/mbo en pabo. POI-Educatie ondersteunde en begeleidde het traject Masterplan Basisvaardigheden waarmee in totaal ruim € 219K voor dBos po en € 34K voor dBos vmbo aan stimuleringsgelden is ontvangen.

Voortgezet onderwijs, mbo en pabo

In nauwe afstemming met de bibliotheken wordt de inhoudelijke ondersteuning op dit taakgebied ontwikkeld. Er wordt deelgenomen aan het landelijk overleg vo/mbo. De pabo-pilot is in 2022 gestart met de ZB-vestiging in Vlissingen en pabo HZ wordt voortgezet waarbij lezen, leesplezier en leesbevordering bij studenten en leerkrachten wordt vergroot. Het concept de Bibliotheek op school krijgt hierbij veel aandacht. De Zeeuwse Bibliotheken en Scalda zetten hun in 2022 opgestarte samenwerking voort en zijn overeengekomen om nog minimaal drie schooljaren samen te werken in een dBos mbo om zo samen een bijdrage te kunnen leveren aan het voorkomen en terugdringen van taalachterstanden en laaggeletterdheid. Er worden drie hoofddoelgroepen onderscheiden: Opleiding KindProfessional in Goes en Terneuzen (de leesbevorderaars van de toekomst), opleiding NT2 en leesplezier en leesbevordering overige opleidingen.

De POI vertegenwoordigde de bibliotheken in de Onderzoekswerkplaats van de HZ en organiseerde in november een bijeenkomst voor de OZW samen met de basisbibliotheken waarin het onderwijsveld werd bijgepraat over de mogelijkheden van samenwerking en waar de wensen en behoeften van het onderwijs liggen.

In het curriculum van de pabo zijn er diverse momenten waarbij er een koppeling gemaakt wordt tussen een auteursbezoek en een bibliotheekbezoek. In november was het de beurt aan de tweejaars pabo-studenten, die een middagprogramma volgden in het teken van jeugdliteratuur en waar er ook een activiteit in de Bibliotheek was.

De POI neemt deel aan het Zeeuwsbreed overleg van mediathecarissen vo.

Ter ondersteuning van de opleiding leesconsulent vo werd een Train de Trainer intervisie leesconsulenten vo gevolgd.

Onderwijsbibliotheekdienst (OBD)

Het productenaanbod van de OBD is voor het schooljaar 2023/2024 uitgebreid met een aantal nieuwe schrijvers- en themacollecties. Ook is het maximum aantal te lenen collecties is verhoogd. Het primair onderwijs en de kinderopvang zijn hierover geïnformeerd. In 2023 heeft de OBD 1650 lees- en themacollecties uitgeleend aan scholen en kinderopvanginstellingen in Zeeland. Bijna alle Zeeuwse basisscholen hebben een abonnement bij de OBD.

Dankzij de subsidieregeling Masterplan Basisvaardigheden konden in Zeeland weer nieuwe dBos-scholen aangesloten worden op de digitale portal V@school. Hiermee staat het aantal basisscholen dat werkt met V@school in de schoolbibliotheek op 81.

Als gevolg van het opheffen of fuseren van scholen zijn enkele abonnementen opgezegd. Met ingang van schooljaar 2023-2024 is een vernieuwd abonnement ingevoerd voor de kinderopvanginstellingen. Met dit abonnement kunnen de instellingen collecties lenen bij de OBD en kunnen ze met de bijgeleverde bibliotheekpas ook zelf materialen lenen bij de bibliotheken. De collecties worden bezorgd bij de instellingen op locatie of dichtstbijzijnde

bibliotheekvestiging. In 2023 zijn twee medewerkers van de OBD met (pre-)pensioen gegaan. Hun taken worden inmiddels ingevuld door nieuwe collega's.

Ondersteuning basisvaardigheden

POI-Educatie heeft in 2023 vier keer een expertteam voor Zeeuwse Bibliotheken georganiseerd in het kader van samenwerking en kennisdeling en een Zeeuwse dag voor 150 Zeeuwse taalvrijwilligers die in november 2023 heeft plaatsgevonden.

De POI heeft ingezet op het opzetten en uitbreiden van provinciale samenwerkingsverbanden met o.a. Zuidwestwonen, ZHCo-Periscaldes, Nucleus, Politie Zeeland West-Brabant en de Belastingdienst. De samenwerking met Zuidwestwonen is na een jaar verlengd met twee jaar en formeel vastgelegd in een convenant dat ruimte biedt voor verdere uitrol in de rest van de provincie.

Daarnaast heeft POI-Educatie competentiebevordering verzorgd voor medewerkers van het Informatiepunt Digitale Overheid. Tevens is onder leiding van POI-Educatie de Zeeuwse themamaand 'Artificial Intelligence' uitgevoerd en is er een start gemaakt met een provinciaal project rondom het gebruik van QR-codes.

Regioplan Aanpak Laaggeletterdheid Werkgroep Educatie Arbeidsmarktregio

POI-Educatie heeft in 2023 een klankbordrol in bovengenoemde werkgroep bij de uitvoer en monitoring van de businesscase die is voortgekomen uit het regioplan aanpak laaggeletterdheid van de arbeidsmarktregio. Samen met de Arbeidsmarktregio heeft de POI een event laaggeletterdheid voor Zeeuwse bestuurders en beleidsmakers georganiseerd. Dit event vond plaats in de ZB in januari 2024.

SPN Kernteam Jeugd & Onderwijs

POI-Educatie is in 2023 onderdeel van het landelijk SPN Kernteam Jeugd & Onderwijs, de schakel tussen het landelijk leesbevorderingsprogramma Kunst van Lezen, de POI's en de bibliotheken. Het kernteam is samengesteld uit gespecialiseerde medewerkers van POI's, aangevuld met experts vanuit Stichting Lezen en de KB. Doel: uitvoering van de landelijke netwerkagenda doelgroep 0-4 jaar, deskundigheidsbevordering en kennisdeling in de vorm van webinars en bijeenkomsten voor POI's en Bibliotheken, doorontwikkeling van bestaande leesbevorderingsprogramma's, monitoring, exploitatiemodellen en landelijke subsidies.

SPN Programmagroep Leven Lang Leren (LLL)

POI-Educatie is in 2023 onderdeel van de landelijke programmagroep Leven Lang Leren en heeft meegewerkt aan het SPN event 'Programmeren voor de bieb', de landelijke netwerk- en inspiratiedag voor programmeurs van alle bibliotheken in Nederland, gehouden op 11 mei in het Huis van Utrecht.

Gezinsaanpak: strategische netwerkaanpak preventie en curatie laaggeletterdheid

De POI-adviseur educatie en basisvaardigheden is tevens adviseur binnen de landelijke werkgroep gezinsaanpak SPN. 2023 stond de landelijke pilot Gemeentelijke Gezinsaanpak centraal waarvan de regie mogelijk in 2025 definitief bij de gemeenten komt te liggen. Daarnaast ligt de focus op bereik laagtaalvaardige ouders, meertaligheid, eerste duizend dagen en meer.

In aansluiting op de landelijke ontwikkelingen heeft de POI zich in 2023 weer toegelegd op een hoger bereik van laagtaalvaardige ouders door bibliotheken te begeleiden in het nadenken over alternatieve vindplekken, de samenwerking met de JGZ aan te halen en te intensiveren en de verbinding te zoeken met lokale projecten zoals Kansrijke Start.

VoorleesExpress

POI-Educatie zorgt voor de provinciale coördinatie en ondersteuning van de VoorleesExpress en ondersteuning bij de verdere uitrol ervan binnen de Zeeuwse gemeenten.

POI-Collectie

De ZB coördineert als POI het Centraal Collectioneringsteam (CCT), dat is samengesteld uit collectioneers van de drie Zeeuwse basisbibliotheken. Het CCT is verantwoordelijk voor selectie en aanschaf van de openbare bibliotheekcollecties in Zeeland. In 2020 is een nieuw collectioneringsmodel ingevoerd door het CCT, dit is in 2023 geëvalueerd. In 2024 wordt een provinciaal collectieplan gemaakt.

POI-IBL

De ZB vervult vanuit haar POI rol het landelijke Interbibliothecair Leenverkeer. Dat wil zeggen dat alle aangevraagde bibliotheekmaterialen die niet geleverd kunnen worden vanuit het bibliotheeknetwerk in Zeeland centraal door de ZB worden aangevraagd in het land en uitgeleverd aan het bibliotheeknetwerk Zeeland. Daarnaast levert de ZB vanuit Zeeland aangevraagde materialen aan het landelijk netwerk van openbare bibliotheken. Binnen Zeeland coördineert de ZB het IBL binnen het bibliotheeknetwerk in Zeeland. 99% van de aanvragen kan worden geleverd uit het eigen netwerk, dankzij goed collectiebeleid van de drie basisbibliotheken in Zeeland, het hebben van één digitale infrastructuur, één tarievenstelsel en een wetenschappelijk bewaarcollectie vanuit de Plusfunctie. Hierdoor is het mogelijk dat ieder bibliotheeklid in Zeeland kan beschikken over een brede en diepe collectie. Logistiek verzorgt de ZB het vervoer van deze materialen voor twee basisbibliotheken (tien gemeenten).

POI-Beheer, onderhoud en ontwikkeling bibliotheekstelsel

De ZB is verantwoordelijk voor de centrale technische en functionele infrastructuur van het provinciale bibliotheekstelsel in Zeeland. Tevens voert zij in dit kader het centraal catalogusbeheer uit en de koppelingen met de landelijke digitale voorzieningen van de KB. In 2023 was er buiten het reguliere onderhoud op technisch en inhoudelijk vlak een belangrijke upgrade van het stelsel ter voorbereiding op de landelijk in te voeren single identity door KB in 2024. Verdere ontwikkelingen om te noemen zijn de overname van het centrale bibliotheekstelsel van Infor naar Axiell in 2023.

POI-Marketing

In deze functie ondersteunt de POI de bibliotheken op het gebied van doelgroepanalyse via de segmentatietechniek Whize, beter bekend als Mosaic. Maar vooral is de POI-functie gericht op samenwerking op het terrein van marketing binnen het netwerk van Zeeuwse Bibliotheken. Daartoe is een provinciale werkgroep opgericht waarbij het voorzitterschap bij de ZB ligt. De ZB organiseert en faciliteert de overleggen en fungeert als contactpersoon bij provinciale projecten. De provinciale werkgroep krijgt opdrachten van het POI-directieoverleg, maar onderneemt ook acties die zij vanuit marketing van belang acht. Zo heeft de werkgroep een Zeeuwsbreed marketingplan opgesteld, voert zij klantreizen uit, is deelgenomen aan een pilot van de streamingsdienst Biblioscoop van NBD Biblion, worden

mogelijkheden onderzocht om de abonnementsstructuur aan te passen en een gratis pas in te voeren, en heeft zij een onderzoek geïnitieerd naar de behoeften en wensen ten aanzien van een gezamenlijk CRM-systeem voor alle Bibliotheken in Zeeland. Eveneens deelname aan leden- en ander publieksonderzoek komt binnen de provinciale functie terug. De POI neemt ook deel aan marketing- en daaraan gerelateerde andere overleggen met POI's in Nederland.

2. Plusfunctie

Kosten/inzet	
Personeelslasten	€ 2.254.677
Directe lasten	€ 330.756
Indirecte lasten	€ 500.971
Formatie	28,20 fte

Selectie, beheer, onderhoud en beschikbaarstelling van de Pluscollectie

Naast het reguliere selectiewerk, beheer en onderhoud aan de wetenschappelijke en erfgoedcollectie is in 2023 het vernieuwde Zeeland Paviljoen in gebruik genomen. Hier is vooral aandacht besteed aan het koppelen van collectie aan actuele thema's die spelen in Zeeland. In 2023 is aandacht besteed aan het Zeeuwse Slavernijverleden door de introductie van de Kenniskast Gedeeld Verleden. Ook is verdere samenwerking gezocht met het Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen om hun collecties beter voor het voetlicht te brengen. Dit heeft geresulteerd in de eerste expositie van het KZGW in het Zeeland Paviljoen in december 2023. Ook is de herinrichting van de eerste verdieping afgerond met het gereedkomen van zestig hoogwaardige studieplekken.

Digitalisering van collectie Zelandica

Vanaf 2008 is door de ZB groots ingezet op digitalisering van de collectie Zelandica. Dit heeft geresulteerd in Beeldbank Zeeland, Krantenbank Zeeland, Tijdschriftenbank Zeeland en Geluidsbank Zeeland. Deze goed bezochte databanken zijn in 2023 verder uitgebreid. In 2023 is een grote collectie beeldmateriaal van Slagboom en Peeters in bruikleen gegeven bij ZB. Dit betreft luchtfotografie betreffende de periode 1960-1992, deze collectie is in 2023 geïnventariseerd en wordt in 2024 gedigitaliseerd. In 2023 is in het kader van Zee(uw)post onderzoek gedaan naar emigrantenbrieven van Zeeuwen tussen de staat Michigan (VS) en hun familie in Zeeland. De ZB stelt haar gedigitaliseerde collecties beschikbaar volgens de richtlijnen van het Netwerk Digitaal Erfgoed (NDE).

Zeeuwse ankers

In 2023 zijn de uitkomsten van het in 2022 uitgevoerde onderzoek naar de website Zeeuwse Ankers en hoe deze beter in te zetten is door het samenwerkingsverband gepresenteerd aan de kerngroep en bestuurlijk overleg. Het traject tot vernieuwing van de website is nog niet ingezet. ZB heeft haar rol als functioneel beheerder van de huidige website in 2023 voortgezet.

Erfgoedplatform

In 2023 zijn 24 Zeeuwse musea aangesloten op het Erfgoedplatform Zeeland. Dat wil zeggen dat 24 Zeeuwse musea hun collectie hebben gemigreerd naar het platform. ZB is technisch en functioneel verantwoordelijk voor dit platform in nauwe samenwerking met Erfgoed Zeeland. Alle 24 musea zijn begeleid in het gebruik van het platform. Een eerste opzet is gemaakt om te komen tot een collectiewebsite (collectiezeeland.nl) waarop de collecties van alle aangesloten organisaties te doorzoeken zijn voor het algemeen publiek. Verdere ontwikkeling hiervan vindt plaats in 2024. Op 8 december 2023 vond de intussen jaarlijkse gebruikersdag plaats, waarbij bijna alle deelnemers vertegenwoordigd waren. In 2024 sluit ZB Bibliotheek van Zeeland haar eigen collecties (Beeldbank Zeeland, Krantenbank Zeeland, Tijdschriftenbank Zeeland) ook aan op het Erfgoedplatform.

Internationalisering

Op het gebied van internationalisering wordt gewerkt aan beleidsontwikkeling. Daarnaast zijn de volgende projecten in uitvoering:

- Going Dutch (Colorado Project), een cultureel uitwisselingsproject voor jongeren tussen Nederland Community Library (Nederland, Colorado) en de ZB. Na een voorbereidend werkbezoek is een projectplan geschreven. In juli 2024 vindt de uitvoering plaats met een uitwisseling van Nederlandse en Amerikaanse jongeren.
- Erasmus+, een Volwassen Educatie KA2 partnership subsidieverzoek van drie bibliotheken met bibliobussen voorbereid: Nederland, Duitsland en Hongarije.
- Erasmus+ accreditatie (Volwasseneneducatie): per 1 juni 2023 is de ZB geaccrediteerd en kunnen medewerkers en (vrijwilligers) van de drie Zeeuwse bibliotheekorganisaties actief op het gebied van volwasseneducatie, op inspiratiereis.

Over de grens kijken

De ZB onderzoekt verdere mogelijkheden tot samenwerking met Vlaanderen. Er bestaat al een jarenlange uitwisseling met België, Duitsland, Denemarken, Finland, Hongarije, Slovenië, Kroatië en Bosnië op het gebied van de mobiele dienstverlening. De concepten voor de innovatieve Bibliobussen van Zeeland zijn een voorbeeld voor andere landen en uitwisseling heeft geleid tot verbreding van het concept. Ook wordt samengewerkt met de bibliotheken van Roeselare (België). Met name met de innovatieve organisatie ARhus in Roeselare vindt regelmatig overleg plaats. De ZB werkt in het kader van Europese subsidies samen met andere landen. ZB heeft een accreditatie gekregen voor Erasmus+ projecten. In het kader van grensoverschrijdende samenwerking is de ZB ook partner geworden in de netwerkorganisatie Geopark Schelde Delta, dat de ambitie heeft het Unesco keurmerk te krijgen voor de Vlaams-Nederlandse Schelde Delta. De ZB kan vanuit de collecties en programmering bijdragen aan de verhaallijnen. In het eerste halfjaar is op één van belevenistafels uitleg gegeven over het Geopark. Met de partners binnen dit netwerk kan ook aansluiting gevonden worden op vraagstukken met betrekking tot klimaatverandering; een voor Zeeland zeer relevant thema.

Literaire Sessies

De ZB organiseert literaire activiteiten, aanhakend bij de Stichting Collectieve Propaganda van het Nederlandse Boek (CPNB-campagnes), ter promotie van de ZB-collectie. De ZB zoekt daarin actief de samenwerking met de lokale boekhandels in Zeeland en met de basisbibliotheken in Zeeuws-Vlaanderen en de Oosterschelderegio. In 2023 stond het 400-jarig bestaan van de *Zeeuwsche Nachtegael* centraal. Er werd vanuit verschillende invalshoeken en samenwerkingsverbanden gewerkt aan een eigentijdse, digitale versie

met bijdragen vanuit heel Zeeland. Speerpunt is het voortgezet onderwijs. Nieuw in juni 2023 was ook de eerste editie van het Zeeuws Thriller Festival, waarbij het thema 'het situeren van je thriller in Zeeland' was. Zeeuwse schrijvers waarden dit initiatief van de ZB omdat zij een belangrijk podium voor hun werk missen in de PZC. Daarnaast was de lezing door schrijfster Cynthia McLeod, auteur van Hoe duur is de suiker dit jaar zeer bijzonder. En in het kader Nederland Leest was Annejet van Zijl te gast, auteur van het boek Sonny Boy.

Dienstverlening en samenwerking HZ en UCR

Vanuit de Plusfunctie levert de ZB diensten aan de mediatheek van de HZ. Alle HZ-studenten en medewerkers kunnen gebruikmaken van de diensten van de ZB, waarbij de mediatheek HZ als ware fungeert als een vestiging van de ZB. De ZB is de eerstelijns bibliotheekvoorziening voor UCR-studenten en -medewerkers. Alle UCR-studenten krijgen bij aanvang van hun studie een uitgebreide introductie. Via de ingestelde Bibliotheekcommissie waarin staf en studenten vertegenwoordigd zijn, wordt de dienstverlening en collectie voor UCR afgestemd. De ZB heeft met UCR samengewerkt ten behoeve van het Documentaire College (voorjaar 2023) en in dit kader gastcolleges en een documentairefestival voor de studenten verzorgd. Alle studenten van HZ en UCR hebben een gratis bibliotheekpas gekregen.

Kids College

De ZB organiseerde in samenwerking met Roosevelt Junior (UCR) zes Kids Colleges over de volgende actuele thema's: kernenergie, Artificial Intelligence (AI), slavernijverleden, IVN stadsnatuurwandeling, zeewier en dyslexie. Voor het onderwerp dyslexie was er ook een bijeenkomst voor ouders georganiseerd, die zeer hoog door hen werd gewaardeerd.

Masterclass schrijven

In de eerste helft van 2023 presenteerde Jan Vantoortelboom zijn nieuwe boek in de ZB. In 2023 is de tweede groep van de Schrijfvijver gestart en een groepje scholieren van diverse middelbare scholen in Zeeland rondde eind 2023 hun traject af. Alle eindproducten van de Schrijfvijver worden opgenomen in de Zeeuwse Nachtegael 2.0. Het project wordt in januari 2024 afgerond. Er wordt nagedacht over een mogelijke voortzetting van het project. In maart 2024 start het vervolg, een WritingLab met UCR, HZ en voormalig Schrijfvijver-deelnemers.

Wetenschapsdag

Op 5 oktober 2023 vond de Wetenschapsdag Zeeland plaats. Dit jaar voor het eerst in samenwerking met het Joint Research Center Zeeland. In totaal kwamen er zo'n 3.000 kinderen met hun ouders op het evenement in Middelburg. Ook in Bibliotheek Terneuzen en Bibliotheek Goes vonden er diverse activiteiten plaats. Deze worden door de betreffende organisaties zelf georganiseerd, maar achter de schermen vindt er wel samenwerking plaats. Bijvoorbeeld gezamenlijke inkoop materialen, bedenken programma-onderdelen etc. Extra leuk dit jaar was dat NEMO Amsterdam hun 100-jarige jubileum ook bij onze Wetenschapsdag kwam 'vieren' met een groot buitenexperiment en een leuke wetenschapsshow.

De nieuwe Werkplaats

De inrichting van de nieuwe Werkplaats ter stimulering van creatieve vorming is gereed. In het souterrain is daarmee een prachtige voorziening gecreëerd waarvoor de programmering gestart is per 1 september 2023.

Zeeuwse Boekenprijs

In 2023 werd voor de 21e keer de Zeeuwse Boekenprijs uitgereikt. De jury, onder voorzitterschap van de Commissaris van de Koning, koos het boek *Een nieuwe tijd: Zeeland na de ramp* van Corine Nijenhuis als winnaar. De jurysamenstelling van deze editie: juryvoorzitter Han Polman, Jan van Damme, Angélique Duijndam, Geertruida Hettema, Dirk Kolff (winnaar editie 2022), Perry Moree en secretaris Marina Polderman. De feestelijke prijsuitreiking vond plaats op maandag 30 oktober 2023 in CineCity, in goede samenwerking met de Zeeuwse boekhandels.

3. Talentontwikkeling, Educatie en Cultuur

Kosten	
Personeelslasten	€ 358.129
directe lasten	€ 134.730
Indirecte lasten	€ 66.197
Formatie	3,83 fte

Kunstbende

In februari 2023 vond er een grote workshopdag plaats in Goes waar deelnemende jongeren uit maar liefst tien creatieve workshops konden kiezen. Podium 't Beest, Muziekschool Zeeland, Bibliotheek Goes, Jeugdtheaterschool Zeeland en Kunstuitleen de Bevelanden stelden hiervoor hun ruimten beschikbaar. In samenwerking met Cultuureducatie Zeeuws-Vlaanderen en Stichting Toonbeeld reed er vanuit Terneuzen een bus heen en terug, waardoor enthousiaste jongeren uit die regio in de gelegenheid werden gesteld om deze locaties te bezoeken. Oud-winnaars Sam Zegelink (categorie Fashion), Suzanne Krijger (categorie Taal) en Kim Wisse (categorie Film) verzorgden workshops op tien vo-scholen in heel Zeeland. In mei 2023 werd met KLUB Kunstbende een dansvoorstelling bezocht en op 10 en 11 juni 2023 vond de Zeeuwse voorronde van Kunstbende '23 plaats in het Scheldetheater in Terneuzen met 55 optredens verzorgd door in totaal 90 jongeren. Op 30 september 2023 volgde een gezamenlijk bezoek (met een bus vanuit Zeeland) naar de grote landelijke finale waar de Zeeuwse finalisten in acht categorieën streden om de felbegeerde mainstage. Laura Biscia uit Hulst won daar de 3^e prijs in de categorie Expo. In het najaar van 2023 volgde een aantal winnaars een coachingtraject op maat, vond er een professionele fotoshoot voor de winnaars plaats en werden de eerste voorbereidingen voor de voorronde van 2024 in april alweer getroffen.

Popaanzee

In 2023 is verder gewerkt aan de doorontwikkeling van de popkoepelfunctie van Popaanzee. De gezamenlijke toekomstvisie met de kernpodia 't Beest en De Spot ('Maar de wind staat goed') is opgeleverd. Op basis van de uitkomsten wordt actief en strategisch gewerkt aan de versterking van de popkoepelfunctie, zodat de Zeeuwse popsector gelijkwaardig is aan die van de andere aangeslotenen bij PopNL. Hiervoor is een incidentele bijdrage vanuit Provincie Zeeland toegekend ('ketenversterking popsector')

Popaanzee KICKSTART heeft, met uitzondering van juli en augustus, twee keer per maand plaatsgevonden in poppodium De Spot en podium 't Beest, met een groeiende community van jonge muzikanten, en een groeiende poule van coaches uit de Zeeuwse popscene.

Popaanzee POPSPORT heeft plaatsgevonden met acht deelnemende acts, vier workshopdagen, studiosessies en een showcase op Festival Onderstroom. Eén act is doorgestroomd naar Popsport NL.

Popaanzee ACADEMY liet weer drie talentvolle acts toe, geselecteerd door Zeeuwse programmeurs. Zij zijn gekoppeld aan een coach en aan de slag gegaan met hun bandplan. De drie acts zijn veelvuldig geprogrammeerd op de Zeeuwse Festivals, waaronder Klomppop, Vestrock en Concert at Sea. Clubshows voor 2024 zijn in voorbereiding.

In het kader van Popaanzee MASTERCLASS is in samenwerking met Cultuurwerf en Welzijn Middelburg het project Songs for Freedom opgezet. Hierbij kregen statushouders de kans om met een professionele muzikant toe te werken naar een optreden op het Bevrijdingsfestival. Ook heeft Popaanzee het Zeelandpodium met jong talent op het Bevrijdingsfestival geprogrammeerd.

Popaanzee initieert en faciliteert het halfjaarlijks overleg met regionale bandcompetities, ter versterking van de keten. En er is tijdens Eurosonic Noorderslag een plan gemaakt voor samenwerking met en tussen de Zeeuwse festivals: Zeeuwse Festivalzomer. Halfjaarlijkse overleggen met PopNL bijgewoond. Popaanzee is samen met Pop in Limburg en Music Hub Brabant initiator van Muziekhub ZUID, waarvoor een toekenning is gekregen vanuit het FPK.

Popaanzee deelt actief informatie over de Zeeuwse popscene (website, social media, Zeeuwse top40) en er is een marketingplan opgezet. De Spotify playlist 'Nieuw Uit Zeeland' werd maandelijks geüpdatet, het aantal volgers groeit gestaag. Ook is er een maandelijks nieuwsbrief met Zeeuws popnieuws.

Ondersteuning DanZee

Voor en met Stichting DanZee heeft ZB de productie Land in Zee gemaakt. Een samenwerking tussen het Zeeuws Orkest, Stichting DanZee/ZB en drie Zeeuws Vlaamse Dansscholen. Het dansproject Land in Zee startte in het in het voorjaar van 2023 met een oproep bij de drie Zeeuws Vlaamse dansscholen: Balletschool Anita Bekers, Balletschool Petrella Lion en Jes! Dance Center. Via audities werden er dertien danseressen geselecteerd tussen de 13 en 21 jaar oud. Om de danseressen kennis te laten maken met het werken met professionals werd gekozen voor de samenwerking met danser Kiran Gezels en choreograaf Rinus Sprong, bekend van het tv-programma 'The Ultimate Dance Battle'. Via zes repetitiedagen werd toegewerkt naar drie voorstellingen, die allen met live muziek door het Zeeuws Orkest op het podium werden ondersteund. Deze voorstellingen vonden tweemaal plaats op 8 oktober in Scheldetheater Terneuzen tijdens het Festival van Zeeuws-Vlaanderen en 12 november in de Schouwburg Middelburg. De drie voorstellingen waren succesvol en werden bezocht door ruim 900 bezoekers. Naast familieleden van de dansers wisten veel ouders en grootouders met hun kinderen en kleinkinderen de voorstelling te vinden. Ook waren zo'n 80 bewoners van het AZC in Middelburg aanwezig bij de voorstelling in Schouwburg Middelburg. De meeste bezoekers hadden nog nooit een dansvoorstelling of voorstelling met klassieke muziek gezien, en al helemaal niet met een live orkest. Het was een bijzondere ervaring.

Samen met Cultuurkwadraat

De ZB heeft in 2023 voor de groepen 1 t/m 8 literaire activiteiten op maat verzorgd die opgenomen zijn in het Cultuurmenu van Kunsteducatie Walcheren.

Zeeuws Eenakterfestival

Op 12 en 13 mei 2023 vond na een afwezigheid van vier jaar door het coronavirus weer een Zeeuws Eenakterfestival plaats in het Middelburgs Minitheater. Twee uitverkochte zalen zagen tien producties van jong en oud voorbijkomen die met enthousiasme werden nabesproken door een door de ZB gekozen professionele landelijke jury.

Advisering Kinderkunstweek (KKW)

De ZB heeft deelgenomen aan de Kinderkunstweek van 15 t/m 26 maart 2023. Vanuit het thema 'Van druppel tot tsunami - Water in de kunst' organiseerde de ZB in samenwerking met de Stichting Kinderkunstweek en Zeeuwse kunstenaars een kinderkunstatelier, een expositie en workshops over dit onderwerp.

Kennismaken met kunst en cultuur

In 2023 zijn de voorbereidingen gestart voor de pilot 'Samen spreken over kunst'. Dit project sluit aan bij de rol van bibliotheken als ontmoetingsplek waar inwoners kennis kunnen maken met kunst en cultuur. Onder de noemer 'Samen spreken over kunst' wordt een reeks ontmoetingen georganiseerd waarin professionele kunstenaars in gesprek gaan met publiek en amateurmakers. Deze pilot bevindt zich in de planvorming en onderzocht wordt of er voldoende draagvlak is.

Forum en Nieuwe Muziek

Het idee om met samenwerkingspartners de succesvolle projecten Forum en Nieuwe muziek uit de jaren zestig hedendaags vorm te geven bevindt zich in een oriënterende fase.

Modereren Cultuuragenda

De Stichting Zeeuwse Cultuur Agenda (ZCA) is verantwoordelijk voor de digitale Zeeuwse Cultuur Agenda. Na uitvoerig vooronderzoek en met betrokkenheid vanuit het Zeeuws Cultureel Overleg (ZCO) is uiteindelijk gekozen voor het systeem Insiders dat door de Zeeuwse Marketing Organisatie wordt beheerd. ZCA heeft de ZB verzocht een rol te spelen in de administratieve ondersteuning van de cultuuragenda. De werkzaamheden betreffen het modereren van de agenda. De Stichting voert de redactie en het technisch beheer van het systeem blijft bij ZMO.

Zeeuwse Cultuur Agenda

De Zeeuwse Cultuur Agenda, waarin Zeeuwse culturele instellingen hun aanbod presenteren ten behoeve van Zeeuwse burgers en toeristen is in 2023 een aantal keren uitgegeven. De ZB verspreidt het tijdschrift via de Zeeuwse Bibliotheken.

Exposities/tentoonstellingen

In 2023 waren er zeventien exposities/tentoonstellingen in de ZB:

- Kunst van afgeschreven boeken
- Van druppel tot tsunami (Kinderkunstweek)
- Mini-expositie gedichten over vriendschap (Week van de poëzie)
- Foto tentoonstelling het Lichtpuntje
- Foto-expositie van de Watersnoodramp
- Aquarellen en acryl op linnen schilderijen Water, Verf, Zee, Land
- Fotocollectief DAF
- Expositie modern en traditioneel kantkloswerk

- Expositie Artificial Intelligence
- Komt een mens bij de dokter (SDG10: Gelijkheid)
- Dichter op beeld en Iconic stories
- Tekenacademie met tekeningen van kinderen
- Expo Zeeland Zee en Bloemen
- Expositie Jolanda Tiersen
- Expositie 'Praat met me' Dennis van Akkeren
- Expositie rondom Vriendenmiddag
- Expositie Nehalennia KZGdW

Tentoonstellingen en exposities kunnen thematisch zijn gekozen, maar ook als onderdeel van projecten. Toetsing vindt plaats op hun bijdrage aan de maatschappelijke opgaven en de wettelijke functies van de Bibliotheek.

Samenwerking met Film by the Sea

De ZB werkt met Film by the Sea verder toe naar een partnerschap: een inhoudelijke samenwerking, waarbij gezamenlijk een randprogramma georganiseerd wordt rondom interessante boekverfilmingen. Dit is in 2023 gerealiseerd als FBTS+ met op 30 november een filmvertoning en interview met de Canadese schrijfster Miriam Toews.

Artist in performance

In samenwerking met KCE Oosterschelderegio ontwikkelde de ZB in 2023 een nieuw kunstproject. In het kunstzinnige erfgoedproject 'Een suikerbietensage' reflecteerde kunstenaar Janne Van Gilst op de Zeelandcollectie van ZB en verbond deze met nieuw publiek. De Zeeuwse landbouw, het veranderende landschap en werk-leefomgeving van Zeeuwen stonden centraal. Naast onderzoek en fotografie van Van Gilst kreeg ook het werk van Zeeuwse leerlingen een plek in het project en ontwikkelde de ZB een inhoudelijk randprogramma. Het doel hierbij is om verder te gaan dan enkel het beschikbaar stellen van een collectie. De ZB gaat daartoe hedendaagse Zeeuwse kunstenaars uitnodigen. In de samenwerking wordt gezocht naar nieuw publieksbereik en wordt gestreefd de projecten te verbinden aan maatschappelijke vraagstukken die spelen in de provincie en daarover nieuwe verhalen te vertellen.

4. Maatschappelijke Projecten

Kosten/inzet	
Personeelslasten	€ 1.096.382
Directe lasten	€ 128.016
Indirecte lasten	€ 199.821
Formatie	11,55 fte

Participatiebevordering (overheidsparticipatie en burgerparticipatie)

De ZB zet zich in op het thema overheids- en burgerparticipatie en wordt gedreven door landelijke en regionale uitdagingen in de provincie Zeeland, met betrekking tot leefbaarheid. Via het Participatienetwerk Zeeland (PNZ) wordt invulling gegeven aan deze maatschappelijke vraagstukken, aangevuld met actuele onderwerpen en thema's. PNZ speelt in op de veranderende dynamiek tussen overheid, burger en maatschappelijke organisaties.

De ZB is penvoerder en actieve partner binnen de initiatiefgroep PNZ. Op basis van de behoefte van het netwerk van professionals van overheden, maatschappelijke organisaties en actieve burgers wordt er inhoud gegeven aan het jaarlijks programma. Het netwerk wordt actief onderhouden en gestimuleerd door middel van een webpagina en via LinkedIn. PNZ speelt in op de behoefte van het netwerk middels het stimuleren en ondersteunen van overheidsparticipatie en maatschappelijke initiatieven door het doorontwikkelen van een netwerk van professionals binnen overheden en maatschappelijke organisaties actief op het thema. Hiertoe wordt jaarlijks een aantal (thematische) bijeenkomsten georganiseerd. PNZ werkt op dit gebied nauw samen met andere partijen die actief zijn op het gebied van overheids- en burgerparticipatie zoals Movisie, Katalys en LSA bewoners.

Het stimuleren, ondersteunen en doorontwikkelen van participatie is een geleidelijk en langjarig proces, dat jaarlijks wordt vertaald naar prioriteiten en activiteiten. In 2023 zijn hierop de volgende activiteiten georganiseerd:

- Een online bijeenkomst over samenwerking tussen organisaties, getiteld 'Zonder eigenbelang geen goede samenwerking' – Hoe kan ik ervoor zorgen dat samenwerking succesvol is?
- Een online bijeenkomst over jongerenparticipatie met als titel 'Hoe betrekken we iedereen?' – Do's en don'ts bij jongerenparticipatie, van visie naar beleid en praktijk.
- Een fysieke bijeenkomst over ondernemen in je buurt. In samenwerking met het Landelijk Samenwerkingsverband Actieve bewoners (LSA) en Social Enterprise NL, de eerste Zeeuwse editie van de Startersdag 'Ondernemen met je buurt'.
- Een fysieke bijeenkomst gericht op kennisuitwisseling en ontmoeting tussen (maatschappelijke) initiatiefnemers en professionals van overheidsinstanties en maatschappelijke organisaties. Er vond kennisuitwisseling plaats over duurzaam ondernemen in de brede zin van het woord en financiering.
- Een fysieke Nazomer bijeenkomst 'Het managen van participatieverwachtingen. Want baat het niet, dan schaadt het wél! Over hoe gaan Zeeuwse overheden, woningbouwcorporaties en andere maatschappelijke organisaties om met verwachtingen, wanneer ze bewoners vragen om mee te denken en mee te doen.
- Een fysieke bijeenkomst in samenwerking met Katalys: 'Struikelblokken en geitenpaadjes' Waar lopen we als professionals zelf tegen aan en hoe kunnen we dat oplossen?

Naast het organiseren van bijeenkomsten zoekt PNZ verbinding en verknoping. Van elkaar leren door middel van uitwisseling van ervaringen wordt gezien als provinciale meerwaarde en behoefte. In dit kader is in 2023 verder onderzocht of er kansen zijn voor de ontwikkeling van een leer-en ontwikkelplatform met betrekking tot overheids- en burgerparticipatie. Deze verkenning en potentiële ontwikkeling wordt in 2024 voortgezet. Ook verkent PNZ een samenwerking met Movisie rondom een vervolgproject op de Atlas van Afgehaakt Nederland. Deze verkenning krijgt een vervolg in 2024.

Fondsen en Subsidies

Op 21 januari 2023 is in de ZB een Meet & Match Fondsenplein gehouden, in combinatie met de provinciale Kern Met Pit bijeenkomst van de Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij (KNHM). Het was een geslaagde dag, met ongeveer 125 bezoekers. Vanuit het ZB Subsidieloket zijn dit jaar ruim 25 adviezen gegeven, achttien hiervan naar aanleiding van verzoeken die waren ingediend middels het Fondsenvraagbaak-formulier op de website van de ZB.

Living Library

Dit van oorsprong Deense concept heeft als doel mensen met levende boeken (andere mensen) in contact te brengen en zo vooroordelen tegen te gaan. De ZB organiseert deze activiteit in samenwerking met HZ Cult. Deze Living Library vond plaats tijdens de Week van de Vitaliteit in de HZ in Vlissingen. De ZB zorgde voor de boeken en de organisatie, HZ Cult maakte promotie bij de studenten en zorgde voor een duurzaam en vegetarisch hapje en drankje. Zeven boeken hebben deelgenomen en zijn door studenten allemaal twee keer gelezen. De boeken en de studenten waren erg tevreden over de boeiende gesprekken. De opkomst van studenten was echter relatief laag. Na evaluatie met de HZ is dan ook besloten om de Living Library volgend jaar niet meer als onderdeel van HZ Cult aan te bieden, maar als een activiteit die past binnen en onderdeel kan uitmaken van het curriculum van een opleiding, zoals bijvoorbeeld de pabo.

Digitale Etalage Energie met daaruit resulterend De Zeeuwse Klimaatweek

De website Etalage Energie/Energie Zeeland is verhuisd naar de webomgeving van de ZB, omdat de landelijke website van de digitale etalages is opgeheven. In het najaar van 2022 is gestart met de Energy Battle Zeeland. Er deden 217 leerlingen mee, acht klassen van twee scholen uit Zeeuws-Vlaanderen, één uit Middelburg en één uit Goes. Bij de finale op 13 februari 2023 pitchten acht teams voor 105 bezoekers. In het voorjaar van 2023 heeft de ZB de Grootouders voor het klimaat Zeeland gefaciliteerd en ondersteund in een aantal bijeenkomsten. Op 25 maart 2023 was de Etalage Energie aanwezig met een stand bij de Woon- en energiemarkt van Gemeente Middelburg en bedrijven, met boeken, flyers, aanbieding 'Minipas Plus' van de ZB en een digibord met de website energiezeeland.nl. Bij de Meet Up Warmtepomp op 25 mei 2023 in de ZB en online (resp. 70 bezoekers en 23 volgers) is het dossier Warmtepomp gepubliceerd. De ZB is aangesloten bij het periodieke communicatie-overleg over klimaat en energie met collega's werkzaam voor de Provincie Zeeland, Zeeuwse gemeenten en andere organisaties.

Zeeuwse Klimaatweek

Van 30 oktober t/m 5 november vond de Zeeuwse Klimaatweek plaats, parallel aan de Nationale Klimaatweek. De rol van de ZB in deze was die van aanjager, verbinder, coördinator en facilitator voor activiteiten door heel Zeeland. Organisaties konden hun activiteit aanmelden voor een plaatsje op de website www.zeeuwseklimaatweek.nl waarna deze activiteiten zowel als onderdeel van de site als apart, op diverse manieren voor het voetlicht werden gebracht (krant, huis-aan-huis-bladen, nieuwsbrieven, social media, enz). Uiteindelijk waren er 27 activiteiten aangemeld, een duidelijke groei ten opzichte van het jaar ervoor.

De start van de Zeeuwse Klimaatweek werd door de ZB georganiseerd op maandag 30 oktober met theatershow Piepschuim, waarvoor iedereen en de partners in het bijzonder, werd uitgenodigd. Een kleine 100 mensen werden die avond verwelkomd. Daarnaast werd op dinsdag 31 oktober en woensdag 1 november een Meet Up in samenwerking met denktank Tij en Grootouders voor het Klimaat georganiseerd.

Vanuit de Zeeuwse Klimaatweek is er daarnaast een project opgestart in samenwerking met Provincie Zeeland, Zeeuws Klimaatfonds en de ZB, gericht op scholieren. Hiervoor is extra financiering vrijgemaakt door de Provincie Zeeland en de ZB en heeft ook Rabobank een subsidie toegekend. Doel van het project was scholieren bewust maken van klimaatverandering door middel van een voorstelling van Piepschuim, diverse workshops en een afsluitende quiz. Er was plaats voor vijf scholen en per school namen tussen de 150 en 180 leerlingen deel aan dit dagvullende programma. Op verzoek van de scholen heeft dit project niet plaatsgevonden in de Zeeuwse Klimaatweek, maar verspreid over het schooljaar. Twee dagen vonden plaats in 2023 (Oostburg en Terneuzen) en drie zullen plaatsvinden in 2024 (Middelburg, Zierikzee en Hulst).

*Four Freedoms**Fotografieproject ZEELAND BEKENT KLEUR*

De ZV organiseerde in het voorjaar het fotografieproject ZEELAND BEKENT KLEUR. Dit project stond in het teken van de nationale herdenking 150 jaar afschaffing slavernij in relatie tot Art.1 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Er werden gastlessen gegeven op negen Zeeuwse scholen (vo en mbo) door Angélique Duijndam (Keti Koti Zeeland/ADB Zeeland) en Richard Terborg (fotograaf). In de lessen werd met de leerlingen gesproken over het gedeelde slavernij- en koloniaal verleden en hoe dit nog

altijd doorwerkt in onze samenleving vandaag de dag. Vervolgens werden de leerlingen uitgedaagd om hun ideeën hierbij vast te leggen in een fotoserie van vier foto's. De mooiste fotoseries kregen een plekje in een pop-up tentoonstelling op het Bevrijdingsfestival in Vlissingen waarna het publiek haar stem kon uitbrengen en de prijzen werden uitgereikt. De tentoonstelling is ook te zien geweest op het Ketu Koti festival op 1 juli (Abdijplein) en van begin juli tot begin augustus in de Sint Jacobskerk in Vlissingen.

Literaire Tocht

In november was auteur Rihana Jamaludin een week te gast in Zeeland voor de Literaire Tocht. Tijdens dit jaarlijkse project wordt op een aansprekende manier aandacht geschonken aan thema's als vrijheid, verdraagzaamheid en cross-culturele verscheidenheid. En speciaal in dit herdenkingsjaar ook aan het thema afschaffing slavernij. De auteur schreef een verhaal voor jongeren vanuit een niet-westers perspectief waarna deze novelle in eigen beheer werd uitgegeven wordt door de ZB. Rihana gaf gastlessen aan ruim 400 leerlingen op negen Zeeuwse scholen (vo en mbo) waarbij ze voordroeg uit de door haar geschreven novelle 'Het vergeten huis'. Met de leerlingen ging zij aan de hand van dit spannende verhaal in gesprek over vrijheid, cross-culturele verscheidenheid, verdraagzaamheid en het slavernijverleden. Na afloop van de gastlessen ontvingen alle leerlingen het boekje mee naar huis.

Black Achievement Month

Samen brengen we gekleurd talent en 'nieuwe' verhalen voor het voetlicht

Black Achievement Month is een jaarlijks Nederlands evenement in oktober dat 'Black Achievers' (zwarte Nederlanders) en hun bijdrage aan de Nederlandse samenleving bij een breed publiek onder de aandacht brengt. Dit jaar met een divers programma op het gebied van educatie, theater en literatuur. Samen de geschiedenis onderzoeken, elkaar ontmoeten en luisteren naar elkaars verhalen is belangrijker dan ooit, willen we kunnen leven in een gelijkwaardige samenleving waarin solidariteit en vrijheid centraal staan. BAM wordt in Zeeland georganiseerd door de ZB, Ketu Koti Zeeland en Provincie Zeeland in het kader van Four Freedoms Door Het Jaar Heen.

Theater in de klas

Tijdens BAM 2023 ging de voorstelling Voetstuk van theatermaker Marcos Valster da Costa Ferreira in première. Voetstuk is een persoonlijke en muzikale voorstelling over identiteit, vooroordelen en kansengelijkheid. De voorstelling reisde daarna langs scholen voor voortgezet- onderwijs in Zeeland (in samenwerking met HZ Cult). Roosevelt Institute for American Studies organiseerde een online webinar over emancipatie in de VS en Nederlandse Cariben.

The Black Archives

The Black Archives Amsterdam verzorgde een lezing en pop-up-expositie over het gedeelde slavernij- en koloniale verleden in de ZB in Middelburg. Het programma werd afgewisseld met theater en muziek van Zeeuwse makers en jongeren.

Ontmoeting en Debat

De ZB organiseerde vijf Meet Ups. De eerste over de Zeeuwse Watersnoodramp vanuit de invalshoeken verleden, heden en toekomst. Het grote aantal bezoekers (ong. 90) illustreert hoe zeer dit thema leeft onder de inwoners van Walcheren. Een Verkiezingsdebat over het thema cultuur werd georganiseerd in samenwerking met Zeeuws Cultureel overleg (ZCO) en de Cultural Board Zeeland. Ook hier was de opkomst goed met ruim 80 aanwezigen.

Daags ervoor faciliteerde de ZB twee verkiezingsdebatten op het Plein, georganiseerd door Omroep Zeeland, VNO-NCW en de Maatschappij voor Handel en Nijverheid. Elk debat resulteerde in een tv-programma van de regionale omroep. De derde (hybride) Meet Up ging over de warmtepomp als één van de interventies naar aardgasvrij verwarmen. Opnieuw een zeer goede opkomst (ruim 90 personen). Door de samenwerking met Zeeuwind was het mogelijk om ook thuis via een digitale verbinding mee te kijken en luisteren. De twee Meet Ups tijdens de klimaatweek zijn hierboven al genoemd.

Het Klokhuis en Future Stories interactieve livestreams

Op 24 januari, 14 maart, 18 april, 6 juni, 7 november en 19 december 2023 vonden Klokhuis-livestreams voor het primair onderwijs plaats. Bij de eerste interactieve talkshow van dit jaar werd er gesproken over de tv-uitzending 'Rust in je hoofd'. Deze uitzending viel samen met de Cito-week, waardoor het onderwerp erg populair was en door meer dan tweehonderd scholen live werd gevolgd. In maart 2023 voerde presentator Tirsia gesprekken met gasten en klassen over het onderwerp Demonstreren.

De Meet Up in april 2023 stond in het teken van armoede en sloot aan bij 'De week over armoede' van Zapp. Tijdens de laatste Klokhuis-livestream van schooljaar 2022-2023 werd gesproken over Reclame. In november sloot de Meet Up aan bij de actualiteit en was het onderwerp Verkiezingen. De laatste editie van 2023 ging over Oud Worden.

Middelbare scholen in heel Nederland konden op 25 januari, 15 maart, 19 april, 7 juni en 20 december 2023 live vanuit hun klas meekijken naar de interactieve VPRO Tegenlicht Future Stories livestream, die plaatsvond in de ZB. Tijdens de livestream in januari 2023 werd gesproken over de energietransitie. In maart 2023 stond kunstmatige intelligentie centraal, waarbij werd aangesloten bij de AI-Parade die tien maanden langs bibliotheken in heel Nederland trekt. Het onderwerp van de Future Stories in april 2023 was eenzaamheid: iets waar veel jongeren mee te maken hebben. Aan tafel werden mogelijke oorzaken besproken en kregen leerlingen die hiermee te maken hebben, concrete tips over waar ze terecht kunnen voor hulp. Tijdens de livestream in juni werd gesproken over Voedsel van de toekomst. De laatste editie van 2023 ging over De Wegwerpmaatschappij. De interactieve livestreams werden aangevuld met een passende lesbrief die ontwikkeld werd door Cubiss (POI in Brabant). Scholen konden hierdoor de livestreams integreren in hun curriculum of thema-onderwijs.

Europe Direct Informatiecentrum voor Zeeland

Het netwerk van Europe Direct-Informatiecentra is een van de belangrijkste instrumenten van de Europese Unie om burgers voor te lichten over de Europese Unie en haar activiteiten. De ruim 500 Europe Direct-Informatiecentra geven niet alleen informatie over Europese zaken, maar organiseren ook voorlichtingsbijeenkomsten, debatten, workshops en andere activiteiten. De Annual General Meeting van Europe Direct in juni 2023 vond plaats in Amsterdam, onder gastheerschap van de Representatie van de Europese Commissie in Den Haag. De ZB was daar vertegenwoordigd als Europe Direct Zeeland. De ZB heeft de Erasmus+ accreditatie gekregen; deze is gestart per 1 juni 2023. Tijdens het eerste jaar kan de ZB aanspraak maken op twee inspiratierizen voor ZB-medewerkers op het gebied van Volwasseneneducatie.

Standplaats Zeeland

Standplaats Zeeland is een tweejaarlijks meerdaags programma waarin voor Zeeland relevante maatschappelijke thema's aan de orde worden gesteld. Dit gebeurt door een (inter)nationaal deskundige van naam in Zeeland uit te nodigen. In juni 2023 is verkend of een samenwerking met het Zeeuws Cultureel Overleg hierin mogelijk is. Een Culturele

Standplaats Zeeland met de Vlaming Pascal Gielen in het vierde kwartaal bleek agendatechnisch niet mogelijk is en daarom doorgeschoven naar februari 2024.

Werkplaats voor Duurzaamheid in Zeeland

Het managementteam sprak begin 2022 de wens uit de maatschappelijke betekenis van de Bibliotheek te koppelen aan de Sustainable Development Goals (SDG's), ook wel de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen of Werelddoelen genoemd, als internationaal referentiekader. Een SDG-werkgroep ging met deze opdracht aan de slag. Uit een eerste inventarisatie bleek dat de ZB met haar reguliere werkzaamheden aan tien van de zeventien ontwikkelingsdoelen een bijdrage levert. Dat gebeurt echter onbewust en onzichtbaar. In de komende jaren gaat dat veranderen: van onbewust naar bewust en van onzichtbaar naar zichtbaar. Zodoende is een werkplan opgesteld met drie werklijnen: (i) Werklijn 1: ZB-medewerkers informeren over de SDG's. (ii) Werklijn 2: SDG's zichtbaar maken voor het publiek van de ZB. (iii) Werklijn 3: de ZB gaat impactgericht werken.

Werklijn 1: SDG's zichtbaar maken voor collega's en bewustwording creëren. Een introductieworkshop over de SDG's werd door een extern deskundige aangeboden aan ZB-medewerkers op vijf verschillende data en tijdstippen om het voor iedereen mogelijk te maken om deze te volgen. Ruim vijftig collega's hebben de workshop gevolgd.

Tegelijkertijd blijft de ZB stappen zetten in de verdere verduurzaming van de eigen bedrijfsvoering, voortbouwend op eerdere maatregelen, zoals bijvoorbeeld de vervanging van lampen door LED-verlichting, gescheiden afvalverzameling, de elektrische bus voor boekenvervoer en - voor zakelijke reizen - deelname aan de elektrische deelauto. Werklijn 2: SDG's zichtbaar maken voor het publiek. Als kennisinstituut wil de ZB het publiek informeren over de betekenis van de SDG's en de mogelijkheid om als burger ook bij te dragen aan de realisatie ervan. De Bibliotheek doet dat door onder meer de SDG- iconen te communiceren tijdens activiteiten zoals de Kledingmarkt, Boekenkast Uitgelezen, Week van de Circulaire Economie of de Zeeuwse Klimaatweek en door de SDG's te benoemen in het jaarlijkse werkplan en in de rapportages aan subsidiegevers. In dit kader zijn de verschillende activiteiten die tijdens de Week van de Circulaire Economie plaatsvonden interessant, waarin van afgedankte boeken kunstwerken werden gemaakt met leerlingen van Scalda en twee klassen van de basisschool. Deze activiteiten werden hoog gewaardeerd en ook vanuit bezoekers zijn veel complimenten over de kunstwerken gemaakt. Er wordt veelvuldig samengewerkt met HZ University of Applied sciences die een ambitieus werkplan hebben aangaande de SDG's.

Werklijn 3: de ZB gaat impactgericht werken. Het huidige Strategisch Plan benoemt impactgericht werken als nieuw werkproces. Hiermee gaan we van onbewust naar bewust bijdragen aan de realisatie van de SDG's. Eind 2022 is vanuit de Raad van Toezicht een impactcommissie opgericht met daarin twee leden, aangevuld met vier ZB-medewerkers. Deze commissie zet de koers uit en borgt deze nieuwe kijk op activiteiten die uitgevoerd worden.

ZB nam deel aan Challenge 2050 – Hoe moet Zeeland er in 2050 uitzien? (ZMf en Dorpen voor Morgen) waarin jongeren een toekomstvisie schetsten vanuit de invalshoeken economie, voedsel en participatie. In een conferentie tijdens de Zeeuwse Klimaatweek werden de toekomstbeelden van de jongeren gepresenteerd.

De ZB neemt als lid van actief deel aan bijeenkomst van VCO-NCW in de hoop om gelijkgestemden (werkgevers) te vinden en tegelijkertijd andere (werkgevers) te inspireren om met de SDG's aan de slag te gaan.

MVO-prijs

Een poging om een Zeeuwse MVO-prijs uit te reiken is gestrand. Samen met de Rabobank is gekeken naar de opschaling richting een Zeeuwse prijs, nadat de prijs twee keer was uitgereikt in Zeeuws-Vlaanderen. In de verkenning bleek er geen ruimte voor een nieuwe prijs, naast de al bestaande Emergo Innovatie prijs en de Pioniersprijs.

Theater de Volle Vuilkar

Op dinsdag 30 augustus vond op het parkeerterrein naast de ZB een theatervoorstelling plaats in het kader van Zeeland Nazomer Festival: 'Volle Vuilkar'. Deze voorstelling vond letterlijk plaats in een Vuilniswagen. Als side event werd in de ZB de expositie 'Afval uit zee' ingericht waar ook een presentatie bijhoorde. Bezoekers van de voorstelling konden hieraan voorafgaand of na afloop de tentoonstelling in de ZB bezoeken.

Zeeuws Klimaatfonds

De ZB is lid van het Zeeuws Klimaatfonds (ZKF) en nam deel aan de stakeholderbijeenkomst in Goes op 11 september. Bedrijven, overheidsinstellingen en andere partijen kunnen hun (resterende en moeilijk vermijdbare) CO2-uitstoot via het Zeeuws Klimaatfonds 'gedeeltelijk compenseren'. Op hun beurt investeert het ZKF in duurzame energieprojecten in Zeeland.

LEADER

De ZB is LAG (Lokale Actiegroep) lid van het subsidieprogramma LEADER en adviseert omtrent de subsidieaanvragen van verschillende initiatieven die worden ingediend. LEADER is een onderdeel van het Europese programma voor plattelandsontwikkeling. Deze subsidieregeling is bedoeld om lokale Zeeuwse projecten en goede ideeën te ondersteunen. In 2023 zijn de twee verschillende LAG-groepen die Zeeland telde samengevoegd tot één groep. Twee collega's nemen bij toerbeurt deel aan de overleggen.

Zeeuwse inclusieweek

Vanuit de SDG 10 verdiept de ZB zich in diversiteit en inclusie. Tijdens de Zeeuwse inclusieweek nam de ZB deel aan een werkgeversdag, georganiseerd bij Traas Ongediertebestrijding, op 5 oktober. Verschillende praktijkvoorbeelden werden gedeeld, aangevuld met presentaties van Anti Discriminatie Bureau Zeeland en de SER.

Zadenbibliotheek

Dit jaar kende de Zadenbibliotheek Zeeland haar tweede jaar en kan worden beschouwd als een vaste aanvulling aan de collectie. Een effectieve samenwerking van vrijwilligers van Voedselbos de Lange Laere, VELT en de ZB. Op 21 oktober werd een workshop/demonstratie georganiseerd over het oogsten, schonen en drogen van zaden. Ruim 25 personen namen hieraan deel.

ZB Bibliotheek van Zeeland; Verantwoording prestaties 2023

11-4-2024

LASTEN	P1 POI	P2 Plus	P3 TO, Educatie en Cultuur	P4 Maatschap- pelijke projecten	Subtotaal	OB Middelburg	OB Bussen	OB Vlissingen	Externe dienst- verlening	Totaal	in %
Personele lasten totaal	2.205.675	2.254.677	358.129	1.096.382	5.914.863	1.346.554	518.243	401.318	293.698	8.474.676	67%
Directe lasten	593.537	330.756	134.730	128.016	1.187.039	374.932	254.048	476.463	321.506	2.613.988	22%
Indirecte lasten	451.566	500.971	66.197	199.821	1.218.554	358.176	-	-	36.295	1.613.025	13%
Totaal lasten	<u>3.250.778</u>	<u>3.086.404</u>	<u>559.056</u>	<u>1.424.219</u>	<u>8.320.456</u>	<u>2.079.662</u>	<u>772.291</u>	<u>877.781</u>	<u>651.500</u>	<u>12.701.689</u>	100%
Fte totaal	26,10	28,20	3,83	11,55	69,68	19,19	13,37	11,22	3,85	117,32	
BATEN											
P1 POI											
Subsidie gemeente Middelburg	-	-	-	-	-	-1.667.942	-	-	-	-1.667.942	13%
IKS provincie Zeeland	-2.075.526	-3.082.460	-418.315	-1.321.554	-6.897.854	-	-	-	-	-6.897.854	52%
IKS provincie Zeeland Switch	-	-	-	-65.253	-65.253	-	-	-	-	-65.253	-1%
Incidentele sub. prov. Zeeland	-	-30.000	-72.000	-5.000	-107.000	-	-	-	-	-107.000	1%
Bijdrage gemeente Vlissingen	-	-	-	-	-	-	-	-724.178	-	-724.178	6%
Overige baten	-1.130.778	-30.121	-52.687	-115.505	-1.329.091	-473.951	-812.478	-221.116	-832.890	-3.669.526	28%
Eigen bijdrage	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	
Totaal baten	<u>-3.206.304</u>	<u>-3.142.581</u>	<u>-543.002</u>	<u>-1.507.312</u>	<u>-8.399.198</u>	<u>-2.141.893</u>	<u>-812.478</u>	<u>-945.295</u>	<u>-832.890</u>	<u>-13.131.754</u>	100%
Saldo	44.474	(56.177)	16.054	(83.093)	(78.742)	(62.231)	(40.187)	(67.514)	(181.390)	(430.065)	